

в Україні. Підприємства повинні переходити до комплексного обліку, що враховує не лише фінансові витрати, а й екологічний та соціальний вплив їх діяльності. Важливу роль у цьому процесі відіграють підтримка держави, розвиток методологічної бази, автоматизація облікових процесів та підготовка кваліфікованих фахівців. Успішна реалізація цих заходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських компаній на міжнародному ринку та забезпеченню сталого розвитку країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.19 № 722/2019. (Дата оновлення: 30.09.19). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (Дата звернення: 30.03.2025).

УДК 657

Романенко Максим Олександрович,
*аспірант кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ВПЛИВ КЛАСИФІКАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Класифікація рекреаційних підприємств є важливим компонентом для ефективності в управлінні туризмом, відпочинком та рекреаційними зонами. Класифікуючи дану сферу, можна досягти чіткого визначення специфіки діяльності закладів, що надають рекреаційні послуги, встановлювати стандарти їхньої роботи та сприяти втіленню цілей сталого розвитку. З огляду на сучасні глобальні виклики, зокрема зміну клімату, соціальну нерівність та необхідність охорони природних ресурсів, значення рекреаційних підприємств у процесі сталого розвитку суттєво зростає.

Огляд наукових досліджень на тему класифікації рекреаційних підприємств демонструє, що впровадження чітких стандартів сприяє гармонізації галузі та підвищенню ефективності її регулювання. Зокрема, у монографії «Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й пріоритети» автори Н.В. Павліха, І.О. Цимбалюк та А.Ю. Савчук [4] проводять аналіз концептуальних засад сталого розвитку туристично-рекреаційної сфери та узагальнюють загальносвітовий досвід щодо її організаційно-економічного забезпечення.

У навчальному посібнику «Організація рекреаційних послуг» В.В. Величко [3] розглядає питання організації рекреаційної діяльності в Україні, зокрема

класифікацію рекреаційних підприємств та її вплив на ефективність користування природно-рекреаційними ресурсами.

Щодо екологічної та соціальної складових, в статті «Сутнісні характеристики системи сталого рекреаційного природокористування на сільських територіях України» авторів М.В. Ільїної та Ю.Б. Шпильової [2] розглянуто питання обґрунтування характеристик системи сталого рекреаційного природокористування, що включає питання екологічної сертифікації підприємств та їх вплив на збереження природних ресурсів. В той же час, в статті «Теоретичні аспекти організації діяльності локального рекреаційно-оздоровчого комплексу» автора Слюсарчук О.П. [5], автор аналізує питання інклюзивності та доступності рекреаційних послуг для різних верств населення.

Однак необхідно сфокусувати наступні наукові роботи на подальшому дослідженні оцінки економічного впливу класифікації рекреаційних підприємств, її ролі в підвищенні інвестиційної привабливості та стимулюванні розвитку регіональних туристичних ринків.

Рекреаційні та туристичні підприємства класифікують за різними критеріями. Один з основних - за видом діяльності: готелі, санаторії, курорти, кемпінги, туристичні бази. Також критерієм для створення класифікації може бути доступність (масові та елітні), або рівень екологічної відповідальності (екологічно чисті, звичайні) тощо. Правильна класифікація дозволяє ефективніше контролювати якість послуг, впливати на розвиток інфраструктури та регулювати рівень екологічного навантаження.

Класифікації рекреаційних підприємств однозначно впливають на досягнення цілей сталого розвитку.

Першим розглянемо екологічний аспект, що входить до двох цілей сталого розвитку: Ціль 13 “Боротьба зі зміною клімату” та Ціль 15 “Збереження екосистем суходолу” [1]. Класифікація за екологічними стандартами дозволяє контролювати рівень впливу рекреаційних підприємств на довкілля. Наприклад, деякі курорти, що впроваджують стратегії сталого управління відходами, використовують відновлювані джерела енергії та сприяють збереженню природних екосистем стають екологічно чистими, що позитивно впливає на туристичну сферу в цілому, а також на сам курорт та його привабливість для відвідувачів.

Наступним є економічний аспект, що є частиною таких цілей, як Ціль 8 “Гідна праця та економічне зростання”, а також Ціль 9 “Інновації та інфраструктура” [1]. Завдяки розподілу підприємств за рівнем сервісу та доступності вдається ефективніше регулювати ринок рекреаційних послуг. Це сприяє створенню нових робочих місць, залученню капіталовкладень та розвитку інфраструктури в регіонах.

Останній, але не менш важливий - соціальний аспект. Він відноситься до наступних цілей: Ціль 3: “Міцне здоров'я” та “Ціль 10: Скорочення нерівності” [1] та охоплює важливі аспекти доступності та інклюзивності. Визначення рівня доступності рекреаційних підприємств сприяє розширенню можливостей для

всіх категорій населення, включаючи людей з обмеженими фізичними можливостями, літніх осіб та малозабезпечені верстви. Крім того, такі підприємства можуть пропонувати спеціальні програми соціального туризму, що дозволяють людям із вразливих груп отримати доступ до якісного відпочинку та оздоровлення. Розвиток інклюзивного туризму не лише покращує добробут громадян, а й сприяє соціальній рівності та загальному підвищенню якості життя.

Рекреаційні підприємства також можна поділити на кілька категорій залежно від зовсім інших критеріїв. Розглянемо наступні приклади.

Європейська класифікація поділяє заклади за рівнем комфорту (зірковість готелів), а також екологічною відповідальністю (екологічні сертифікати, такі як Green Key, EU Ecolabel) та доступністю (універсальний дизайн для людей з обмеженими можливостями).

Українська класифікація базується на категоризації підприємств за типом діяльності (санаторії, бази відпочинку, курорти тощо) та рівнем зручностей (зірковість готелів, категоризація кемпінгів та туристичних баз).

США та Канада використовують рейтингові системи, такі як AAA Diamond Ratings, які враховують рівень обслуговування, інфраструктуру та екологічну відповідальність.

Однією з основних проблем класифікації рекреаційних підприємств є відсутність єдиної глобальної системи оцінювання, яка б охоплювала всі ключові пункти сталого розвитку. Існуючі підходи часто орієнтовані на конкретні регіональні потреби та національні відмінності, що ускладнює порівняння підприємств на міжнародному рівні. Також не всі країни мають ефективні механізми контролю дотримання екологічних та соціальних стандартів підприємствами, що знижує ефективність впровадження сталих практик.

Розглядаючи вищевказані міжнародні підходи, можна виділити основні відмінності. Європейська система має чіткі екологічні стандарти, які допомагають контролювати вплив на довкілля. Також вона активно впроваджує політику сталого розвитку через сертифікацію та спеціальні програми екотуризму. Велику увагу приділяють соціальній відповідальності підприємств. США роблять акцент на рівні комфорту та обслуговування, що сприяє розвитку високоякісного туризму. Система класифікації орієнтована на конкурентоспроможність та споживчі переваги, водночас екологічні вимоги тут менш суворі, ніж у Європі. Канада має баланс між якістю сервісу та екологічною відповідальністю, активно впроваджує програми сталого розвитку, зокрема екотуризм і збереження природних територій.

Щодо української системи, вона потребує вдосконалення в аспекті екологічної відповідальності та інклюзивності, однак вона враховує соціально-економічні особливості країни, що є однозначною перевагою.

Таким чином, кожна система має свої сильні та слабкі сторони. Європа фокусується на сталому розвитку, США – на комфорті та конкурентоспроможності, а Канада намагається балансувати між цими підходами. Водночас Україна має потенціал для покращення своєї системи класифікації, переймаючи кращі міжнародні практики. Наразі відсутня єдина

загальнодержавна сертифікація сталого туризму, що створює певні труднощі в розвитку галузі. Це є підґрунтям для подальших досліджень та потенційного впровадження нової української класифікації, котра буде враховувати значно більшу кількість аспектів та включатиме в себе найкраще з міжнародних класифікацій, адже досвід різних країн демонструє, що правильне використання класифікаційних систем сприяє як екологічній стійкості, так і економічному зростанню та соціальній рівності. Вдосконалення національних стандартів у поєднанні з міжнародним досвідом може значно покращити якість рекреаційних послуг і сприяти досягненню глобальних цілей сталого розвитку.

Важливість класифікації рекреаційних підприємств також простежується у сучасних звітностях із сталого розвитку. Більшість міжнародних організацій, таких як ООН, ЄС та Глобальна ініціатива зі звітності (GRI), вимагають або рекомендують підприємствам надавати дані про свій екологічний, економічний і соціальний вплив на локальну територію. В такій ситуації, чітка міжнародна система класифікації рекреаційних закладів може сприяти ефективнішому моніторингу їхнього внеску у сталий розвиток та підвищенню прозорості звітності.

Список використаних джерел:

1. United Nations Development Programme. Цілі сталого розвитку. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 22.03.2025).
2. Ільїна М. В., Шпильова Ю. Б. Сутнісні характеристики системи сталого рекреаційного природокористування на сільських територіях України. *Бізнес, економіка, сталий розвиток, лідерство та інновації*. 2018. № 1. С. 16-25. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0000977051> (дата звернення: 23.03.2025).
3. Організація рекреаційних послуг: навч. посібник / В. В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 202 с. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/33353/1/%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf> (дата звернення: 22.03.2025).
4. Павліха Наталія. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України [Текст] : монографія / Наталія Володимирівна Павліха, Ірина Олександрівна Цимбалюк, Анастасія Юрійвна Савчук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022.
5. Слюсарчук О. Теоретичні аспекти організації діяльності локального рекреаційно-оздоровчого комплексу. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2011. № 2. С. 123–127. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/5335/1/ТЕОРЕТИЧНІ%20АСПЕКТИ%20ОРГАНІЗАЦІЇ%20ДІЯЛЬНОСТІ%20ЛОКАЛЬНОГО.pdf> (дата звернення: 23.03.2025).